

Vsebina

Prvo poglavje	
Vrhovna izkušnja	7
Drugo poglavje	
Koren vseh problemov	33
Tretje poglavje	
Narava teme in svetlobe	57
Četrto poglavje	
Bodi kot votel bambus	77
Peto poglavje	
Vrojena resnica	99
Šesto poglavje	
Veliko učenje	127
Sedmo poglavje	
Pot brez poti	155
Osmo poglavje	
Presekaj korenino	183

Deveto poglavje	
Izza in izza	209
Deseto poglavje	
Vrhovno razumevanje	233
O avtorju	266
Meditacijsko središče	
OSHO International Meditation Resort ...	268

1. POGLAVJE

Vrhovna izkušnja

V tej pesmi o Mahamudri Tilopa pravi:

*Mahamudra je izza vseh besed in simbolov,
vendar se tebi, Naropa, resnemu in predanemu,
mora povedati tole:
praznina ne potrebuje opore,
Mahamudra nima temelja.
Brez kakršnega koli napora,
ko ostajaš sproščen in naraven,
lahko zlomiš jarem –
in s tem dosežeš osvoboditev.*

11. FEBRUAR 1975 V DVORANI BUDDHA

Vrhovna izkušnja ni kot katera koli druga izkušnja, pravzaprav sploh ni izkušnja – zato, ker je ta, ki doživlja izkušnjo, izginil. Ko tega, ki bi doživljal izkušnjo, ni več, kaj lahko sploh še pove-
mo o tem? Kdo nam bo pripovedoval o tej izkušnji? Ko ni su-
bjekta, izgine tudi objekt – izgine nabrežje in edino, kar ostane,
je reka izkušenj. Spoznanje je tukaj, ne pa tudi ta, ki je spoznal.

Že od nekdaj je bila to težava vseh mistikov. Ko doživijo
vrhovno izkušnjo, postanejo eno z njo, ne morejo je prenesti
na svoje privržence. Nemogoče jo je predati tem, ki jo želijo

razumeti z intelektom. Bitje je v odnosu z enostjo povezano celostno, kar pomeni, da samo intelektualno sporazumevanje ni več mogoče. Mistik lahko prenese izkušnjo le, če si pripravljen, da jo sprejmeš; lahko dovoli, da se to zgodi tudi tebi, če si to dovoliš tudi sam; če si dovteten in odprt zanjo. Vendar samo besede tega ne zmorejo storiti. Ne pomagajo niti simboli, teorije in doktrine – takrat v vsem tem ni več nobene koristi.

Izkušnja je bolj podobna izkušanju kot pa izkušnji. Pravzaprav je proces, ki se začne in nikoli ne konča. V ta proces lahko vstopiš, vendar ga ne moreš posedovati. To je podobno, kot če kapljica kane v ocean ali pa, kot bi se sam ocean stekal v kapljice. V tem globokem zedinjenju se preprosto stopiš v to enost. Izza tega ne preostane nič – niti sledi. Kdo je potem ta, ki bi lahko govoril o izkušnji? Kdo se bo vrnil v svet doline? Kdo se bo vrnil v temno noč, da ti bo povedal?

Vsi mistiki po svetu občutijo nemoč, ko se vzpostavi govorni prenos znanja. Mogoče je skupno obhajanje, ne pa prenos z govorom, kar mora biti jasno že na začetku. Občestvenost je povsem drugačna razsežnost – takrat sledi srečanje od srca do srca, kar je ljubezensko razmerje. Govor teče le med glavami; obhajilo pa se zgodi med srci, celostno srečanje je občutek. Z govorom se samo obveščamo, dobimo pojasnila v obliki izgovorjenih besed. Ob tem usvojimo in razumemo le besede. A besede so samo koncepti, kjer brez izkušnje bistvo povedanega ostaja mrtvo. Z besedami se ne more prenesti nič živega. Četudi postavim misel na vrhovno izkušnjo ob stran, celo v vsakdanjem življenju, ob običajnem izkušanju, ko doživiš vrhunec ali ekstatičen trenutek, ko prav zares občutiš nekaj izjemnega in postaneš nekaj izjemnega, ostajaš nemočen, kako to izraziti z besedami.

V otroštvu sem imel navado, da sem navsezgodaj odšel k reki. Vas je bila majhna. Reka zelo, zelo lena, kot da sploh ne bi tekla. Zgodaj zjutraj, dokler sonce še ni vzšlo, se ni videlo, ali reka sploh teče, tako je bila mirna in tiha. V teh jutrih, ko še ni bilo nikjer nikogar, dokler kopalci še niso prišli, je tam vladala

globoka tišina. Tako zgodaj, ko ptiči še niso prepevali in ni bilo zvokov, se je širila brezzvočnost. Zrak je bil ob rečnem toku prežet z vonjem mangovih dreves.

Običajno sem odšel do najbolj oddaljene krivine reke, tam sedel in samo bil. Nisem imel potrebe početi kar koli. Dovolj mi je bilo, da sem samo bil – biti tam je bilo prelepo. Morda sem se kopal, plaval, in ko je sonce vzšlo, odplaval na drugo stran reke, do ogromnega prostranstva prodca, kjer sem ležal na soncu in včasih celo zaspal.

Ko sem se vrnil, me je mama običajno povprašala: »Kaj si počel vse jutro?« Rekel sem: »Nič,« ker prav zares nisem počel nič. »Kako je to mogoče?« je spraševala. »Štiri ure si bil odsoten, kako lahko rečeš, da nisi nič delal? Zagotovo si nekaj počel.« In imela je prav, a prav sem imel tudi jaz.

V resnici *jaz* nisem ničesar počel. Samo bil sem z reko in dopuščal, da se vse dogaja samo po sebi. Če je tisto nekaj v meni *želelo* plavati, sem plaval. Zpomnite si, ko je ono *želelo* plavati, sem plaval, vendar tega nisem delal jaz, ničesar nisem prisiljeval. Če sem želel spati, sem spal. Stvari so se dogajale, vendar v njih ni bilo udeleženca. Prav moja prva izkušnja satorija se je začela ob tej reki: ne delujoč, preprosto samo bivajoč, se je dogajalo milijon stvari.

Moja mama je vztrajala pri tem, da sem zagotovo nekaj počel, zato sem ji rekel: »V redu – kopal sem se in se posušil na soncu.« Ko sem ji tako odgovoril, je bila zadovoljna. Vendar to nisem bil jaz – to, kar se je dogajalo ob reki, se ne more izreči z besedami: »Kopal sem se v reki,« ker zveni zelo siromašno in bledo. V reki se igrati, pluti na površju, plavati v reki – to je tako globoka izkušnja, da če preprosto rečem: »Kopal sem se,« nima nobenega smisla. Tudi če rečem: »Tja sem odšel, da bi se sprehajal in sedel na obali,« to ne pove ničesar.

Brezkoristnost besed je v vsakdanjem življenju občutena na vsakem koraku. In če ne občutite brez vrednosti besedičenja, to pove, da sploh niste živi; to pokaže, da ste živeli zelo površno.

Če lahko z besedami pojasnite vse, kar ste doživeli, pomeni, da sploh ne živite.

Ko se prvič zgodi, da se začne dogajati nekaj izza besed, takrat se začne dogajati življenje. Takrat življenje potrka na tvoja vrata. Ko vrhovno potrka na tvoja vrata, preprosto preideš izza besed – postaneš nem, ne moreš govoriti; v tebi se ne more oblikovati niti ena sama beseda. Če lahko poveš kar koli, to izpade tako puhlo, tako mrtvo, tako nepomembno, tako nesmiselno – videti je, kot da delaš krivico izkušnji, ki se ti je zgodila. To si zapomni, kajti Mahamudra je zadnja, vrhovna izkušnja.

Mahamudra pomeni popoln orgazem z vesoljem. Kaj je Mahamudra, boš razumel le, če si že nekoga tako ljubil, da si se stapljal z njim in razblinjal in nista bila več dvoje, temveč je nekaj med vama ustvarilo most, zlati most. Takrat notranja dvojnost izgine, ker ena življenjska energija vibrira na obeh polih – če imaš to izkušnjo, samo v tem primeru boš razumel, kaj je Mahamudra.

Milijonkrat in milijonkrat globlje,
milijonkrat in milijonkrat višje je Mahamudra.

To je popolni orgazem s celoto, z vesoljem.

To je stapljanje z izvornim bitjem.

In to je pesem o Mahamudri. Čudovito, da jo je Tilopa imenoval pesem. Lahko jo prepevaš, ne moreš pa je doseči; lahko jo odplešeš, vendar je ne moreš izkazati. To je tako globok fenomen, da lahko s prepevanjem preneseš samo njen majhen delček – ne s tem, o čemer prepevaš, temveč z načinom, kako poješ.

Številni mistiki so po doživetih vrhovnih izkušnji preprosto plesali. Ničesar drugega niso mogli početi. Tako so s svojim telesom in s celim svojim bitjem nekaj pripovedovali. V vse skupaj so bili vključeni telo, um in duša. Plesali so, vendar njihov ples ni bil navaden ples. Pravzaprav so vsi plesi nastali zaradi teh mistikov; to je bil način, da so ostali v povezavi z ekstazo, srečo, blaženostjo. Nekaj neznanega je prodrlo v znano; nekaj

iz onstranstva se je spustilo na Zemljo – kaj drugega bi sploh lahko naredil? Izkušnjo lahko odplešeš, lahko jo zapoješ. To je pesem o Mahamudri.

In kdo jo bo odpel? Tilope ni več. Sam orgazmični občutek jo poje. Tilopa ne igra nanjo; Tilope ni tukaj. Izkušnja sama zase poje in vibrira. Zaradi tega je pesem o Mahamudri pesem ekstaze, poje jo ekstaza sama. Tilopa s tem nima nič. Tilope ni več tukaj. Tilopa se je raztopil. Cilj je dosežen le takrat, ko se iskalec izgubi. Ko ni več tega, ki doživlja izkustvo, je izkušnja tu. Išči in zgrešil boš – ker iskalec skozi iskanje postaja močnejši. Ne išči in našel boš. Vztrajno iskanje in močna prizadevanja postajajo sama po sebi ovire, kajti bolj iščeš, bolj bo ego ali iskalec postal močnejši. Ne išči.

Najgloblje sporočilo cele pesmi o Mahamudri je: ne išči, preprosto ostani tam, kjer si – ne odidi nikamor več. Nikoli nihče ni našel Boga. Nihče ga ni mogel najti, ker njegov naslov ni znan. Kam bi ga odšel iskat? Kje se izsledi božansko? Ni zemljevida in ni poti in nikogar ni, ki bi povedal, kje je Bog. Ne, nihče nikoli ne doseže Boga. Vedno se zgodi prav nasprotno: Bog pride k tebi. Ko si pripravljen, potrka na tvoja vrata. Išče te, vse dokler nisi pripravljen. A pripravljenost ni nič drugega kot sprejemljivost: ko si popolnoma dovzet, ega ni več; postaneš prazen tempelj, v katerem ni nikogar. V pesmi je Tilopa rekel, da postaneš kot votel bambus, v katerem ni ničesar. In nepričakovano – v trenutku, ko si postal votel bambus, so na tebi usta božanskega. Votel bambus postane flavta in pesem se začne – to je pesem o Mahamudri. Tilopa je postal votel bambus in božanskost se je razkrila – pesem se je začela. To ni Tilopova pesem, to je pesem samega vrhovnega izkustva.

Preden vstopimo v ta čudoviti fenomen, bom povedal nekaj o Tilopi. O njem se ne ve veliko, ker se o takih osebah niti ne more vedeti prav dosti. Kajti takšni ljudje ne živijo kot vsi drugi in niti ne postanejo del zgodovine. Stojijo ob strani in niso del glavne ceste, po kateri se premika celotno človeštvo; tam ni prostora zanje. Celo človeštvo se premika skozi želje, a ljudje, kot

je Tilopa, se gibljejo skozi brezželjnost. Z glavne prometnice, na kateri obstaja zgodovina človeštva, se preprosto oddaljijo.

Vendar bolj kot se oddaljujejo od nje, večji mit postanejo. Obstajajo kot miti, ker niso niti v času. Vendar tako tudi mora biti, ker se premikajo zunaj časa, ker živijo zunaj časa – živijo v večnosti. Preprosto so izginili, izpuhteli iz te skupne človeške razsežnosti. Spominjamo se samo njihovih trenutkov izparevanja – toliko, kolikor so bili del nas. Zaradi tega se ne ve veliko o tem, kdo je bil Tilopa.

Obstaja samo ta pesem. To je njegovo darilo in podaril ga je svojemu učencu Naropi. Takšna darila se ne morejo dati nikomur, vse dokler se ne ustvari globoka in pristna ljubezen. Dal ga je svojemu učencu, ko je bil ta sposoben, da sprejme darilo. Preden je Naropi predal darilo, ga je preizkušal na milijone načinov: njegovo vero, njegovo ljubezen in zaupanje. Ko je prišel do spoznanja, da v njem ni ničesar podobnega dvomu, niti drobec pomisleka, in ko je bilo njegovo srce povsem izpolnjeno z ljubeznijo in vero, šele takrat mu je podaril to pesem.

Tudi jaz sem tukaj zato, da pojem to pesem, in lahko se ti preda šele takrat, ko boš pripravljen. Kot tvoja pripravljenost se razume, da je dvom preprosto izpadel iz tvojega uma. Ni potrebna prisila in trud, da ga premagaš. Ker tudi, ko si premagal dvom, ta še vedno ostaja v tebi; z zatiranjem ostane del nezavedanja in njegov vpliv nate se nadaljuje. Ne bojuj se z umom, ki dvomi, ne upiraj se, temveč naredi prav nasprotno. Vse več in več energije vnašaj v zaupanje. Bodi preprosto ravnodušen do svojih sumov, ker v zvezi z njimi ne moreš narediti prav nič.

Ključ je ravnodušnost – preprosto bodi ravnodušen. Ko se pojavi dvom, ga sprejmi. Vnašaj vse več in več energije v zaupanje in ljubezen, ker sta energija dvoma in energija zaupanja enaki energiji. Ko ostajaš ravnodušen do svojih dvomov, je tvoje sodelovanje prekinjeno. S tem ravnanjem dvomom ne daješ hrane, ki jim jo namenjaš s pozornostjo. Ko svojim dvomom nameniš pozornost, pa četudi si proti temu, obstaja nevarnost nadaljnjega sodelovanja, kajti pozornost je hrana; je tvoje

sodelovanje. Samo ostani ravnodušen. Ne bodi niti za niti proti. Ne bodi za dvom in ne bodi niti proti dvomu.

Tako – sedaj lahko razumeš tri besede. Prva beseda je »dvom«, druga beseda je »verovanje« in tretja je »zaupanje« ali »predanost«, kar je na Vzhodu znano kot *śradha*. Dvom je negativno mnenje o čemer koli. Ne glede na to, kaj slišiš, pomisliš na negativno. Si proti in iščeš razloge ter opravičila, ki bi podprli tvoje »nasprotovanje«. Na delu je um verovanja. Podoben je sumničavemu umu, le da je nasproten, med njima pa ni velike razlike. Um verovanja opazuje stvari pozitivno in si prizadeva najti razloge in opravičila, ki bi podprli njegova stališča, da bi ostal »za«. Um, ki dvomi, zatira verovanje in um, ki veruje, zatira sum – vendar sta oba enake sestave, njuna kakovost je ista.

Pri tretjem tipu uma je dvom preprosto izginil – ko izgine dvom, odpade tudi vera. Predanost ni verovanje, to je ljubezen. Predanost ni verovanje, ker ne more biti polovična – lahko je le popolna. Predanost ni verovanje, ker v njej ni več dvoma. Kako bi lahko potem še veroval? Predanost ne zahteva nobenega pojasnila: niti proti in niti za. Predanost je zaupanje, globoko zaupanje, ljubezen. In zanjo ne moreš poiskati nobenega pojasnila, ker to preprosto tako je. Kaj bi se lahko še reklo o predanosti?

Ne ustvarjajte verovanja v predanost, preprosto ostanite nezainteresirani tako za vero kot za dvom in vnesite več energije v ljubezen; močnejše ljubite, ljubite brezpogojno. Nikar ne ljubite samo mene, ker to ni mogoče: ko ljubite, ljubite vse bolj. Ko ljubite, obstajate skozi različne ljubezni – ne obstajate samo v ljubezni do mojstra, temveč do vsega, kar vas obkroža: do dreves in skalovja, do neba in zemlje. Tako tvoje bitje, tvoja prava kakovost živega bitja, postane ljubezenski fenomen. Takrat se pojavi zaupanje. In samo v takšnem zaupanju se lahko izroči darilo, kot je Pesem o Mahamudri. Naropova pripravljenost je Tilopo spodbudila k obdarovanju.

Zato si zapomni, da z mojstrom nisi »na poti z glavo«. Tako dvomi kot verovanje so »poti glave«. Z mojstrom si na »poti srca«. Srce pa ne pozna dvoma in ne ve, kaj je verovanje – srce

pozna le predanost. Srce je kot majhen otrok: majhen otrok se krčevito oklepa očetove roke in kar koli naredi oče, naredi tudi otrok. Pa ne zaradi vere niti zaradi dvoma. Otrok nima deljenega mnenja. Dvom je polovičen, kot je polovično verovanje. Otrok pa je še vedno celovito bitje – cel. Preprosto bo spremljal očeta, kamor koli že gre. Samo ko učenec postane podoben otroku, lahko dobi dar, kot je stanje najvišje zavesti.

Ko postaneš globoka dolina sprejemljivosti, lahko prejmeš najvišji vrh zavestnosti. Samo dolina lahko sprejme vrh. Učenec mora postati povsem ženstven, dovteten kot maternica. Le v tem primeru se lahko zgodi fenomen, o katerem govori ta pesem.

Tilopa je mojster, Naropa njegov učenec, in mojster reče:

*Mahamudra je izza vseh besed in simbolov,
vendar se tebi, Naropa, resnemu in predanemu,
mora povedati tole ...*

To je izza besed in simbolov, vseh besed in simbolov. Kako je potem sploh možno pojasnilo? Na kakšen način naj se sporočilo prenese, če je v resnici izza vseh besed in simbolov? Ali obstaja kakršen koli način? Da, obstaja način: ko je Naropa tukaj, je tukaj tudi pot. Način obstaja, če obstaja pravi učenec. Od učenca je odvisno, ali bo pot najdena ali ne bo.

Ko je učenec toliko dovteten, da v sebi ne poseduje uma – da ne presoja, kaj je prav in kaj ne; če je sam po sebi *ne-um*; ko je svoj um predal mojstru in postal dovteten in prazen ter pripravljen brezpogojno sprejeti vse, kar se mu ponudi – takrat besede in simboli niso potrebni; le takrat se lahko nekaj da. Kajti slišati je možno tudi med besedami, brati je možno tudi med vrsticami – potem so besede le izgovor. Resnične stvari se dogajajo prav med besedami.

Besede so samo trik, pomožno orodje. Resničnost spremlja besede kot senca. Ko si preveč znotraj uma, boš slišal le besede in tako se resnica ne more prenesti. Ko sploh nisi v umu, potem

se subtilne sence, ki sledijo besedam – zelo subtilne sence, samo srce jih vidi – lahko z vibracijo prenesejo skozi nevidno valovanje zavesti ... takrat je prenos mogoč.

Zapomni si naslednje, pravi Tilopa:

*... vendar se tebi, Naropa, resnemu in predanemu,
mora povedati tole ...*

To, česar ni možno izgovoriti, se učencu mora izreči. Tega kar ni možno povedati, kar je absolutno nevidno, mora učencu biti vidno. Vidnost ni odvisna samo od mojstra, temveč je v resnici *veliko bolj* odvisna od učenca.

Tilopa je imel srečo, kajti odkril je Naropo. Bilo je kar nekaj mojstrov, ki niso imeli te sreče, ki nikoli niso našli učenca, kot je bil Naropa. Vse, kar so prejeli sami, je z njimi izginilo, ker ni bilo nikogar, da bi prejel.

Včasih so mojstri prepotovali več tisoč milj, da bi našli učenca. Tilopa je potoval iz Indije do Tibeta, da bi našel Naropo, da bi našel učenca. Tilopa je prepotoval celo Indijo in ni našel človeka te vrste; ni našel nekoga, ki bi bil sposoben, da prejme takšno darilo; ki bi razumel takšne vrste darilo; ki bi bil sposoben, da ga vpije in se skozenj ponovno rodi. In, ko je Naropa darilo sprejel, se je popolnoma preobrazil.

Ko je Tilopa prenesel Naropi vse, kar je imel, mu je rekel: »Zdaj pa pojdi in poišči svojega Naropo.«

V tem smislu je imel tudi Naropa srečo: našel je učenca, ki mu je bilo ime Marpa. Tudi Marpa je imel srečo, ker mu je uspelo najti učenca, ki mu je bilo ime Milarepa. Potem se tradicija prekine, ker se ni več našel učenec takih razsežnosti. Velikokrat je religija že dosegla Zemljo in nato izginila; velikokrat bo še prišla in se izgubila. Religija ne more postati cerkev; religija ne more postati sekta. Religija je odvisna od *osebnega* prenosa, od osebne občestva. Tilopova religija je trajala samo štiri rodove, od Narope do Milarepe, in potem izginila.